

Facebook is een geweldig medium, je leert er enorm veel hondenmensen kennen. Arjen van Alphen en Francien Koeman van De Roedel in België wilden al hun online vrienden wel eens in het echt zien en organiseerden daarom in mei en, wegens succes geprolongerd, in oktober speciale weekends voor Facebookvrienden. Want er gaat natuurlijk niets boven live kennismaken met elkaar én met de denkbeelden van Arjen en Francien over het natuurlijk opvoeden van honden.

Praten met je neus

Facebookvrienden maken kennis met de Roedelmethode

Tekst: en foto's Judith Lissenberg

Welkom aan alle FB-vrienden op de trainingslocatie.

Hun Roedelmethode moet je eigenlijk ook echt live ervaren, want door er alleen over te lezen kun je door termen als 'roedel', 'dominant' en 'overheersen' heel erg op het verkeerde been worden gezet. En dat terwijl de natuurlijke opvoeding van De Roedel juist staat voor opvoeden zonder geweld of overheersing, maar in de soorteigen taal van de hond. Daarbij draait het vooral om geurentaal. Honden praten met hun neus, en dat is voor ons mensen best even schakelen.

HALLO, IK BEN ER OOK!

Arjen en Francien hadden voor hun Facebookvrienden twee dagen theorie en praktijk in petto om ze onder te dompelen in hun visie. Daarbij staat centraal dat er voor een hond maar één ding belangrijk is: geur. Een pup plast en poept, volgens Arjen, niet in zijn nieuwe huis omdat hij onzindelijk is, maar om geur af te geven. 'Hij heeft namelijk helemaal niets van zichzelf. Om zich te installeren zet hij geur af: hallo, welkom, ik ben er ook!' Dat wij dat dan

niet gezellig, maar vies vinden en de boel gaan schoonmaken, druipt volgens Arjen helemaal tegen het gevoel van de hond in. 'Mens en hond blijven zo in hun communicatie vaak maar langs elkaar heen praten. Het is een wonder dat die dieren desondanks toch nog met ons in zee willen gaan!'

Pakt de net in huis zijnde pup je schoen? Wees niet boos, maar blij! Hij doet dat volgens Arjen omdat daar de geur van de baas aan zit. Zo geeft het hondje, heel basaal, aan dat hij een band met je wil opbouwen. Jouw geur doet er voor hem kennelijk toe. Als je de schoen of sok van je hond afpakt is het gesprek dus niet 'klaar'. Dan begint de communicatie pas!

RUIK MIJ MAAR!

Geur, voor de hond zo belangrijk en voor ons vaak zo ongreepbaar. Als een hond zijn oren of staart omhoog doet, komt er geur vrij. Een hond die zijn haren omhoog zet, geeft zijn geuren vrij en laat zich graag ruiken: 'Hij zet zichzelf eigenlijk in z'n nakie', zoals Arjen het zegt. Zo'n 'openstaande' hond is volgens De Roedelmethode dominant-uitdagend en dat heeft helemaal niets met het vermogen tot domineren of overheersen te maken, maar alles met het vermogen om te willen onderhandelen en open te staan voor contact, de behoefte om interactie met anderen aan te gaan: hier ben ik! Ik wil met je communiceren. Ruik mij maar!

In de communicatie met onze hond wissen wij mensen de geurdimensie vaak uit, en dat is volgens Arjen enorm jammer. Reuk en tast spelen tijdens de eerste levensweken van de hond een cruciale rol en maken de hond tot een heel bijzonder neusdeur en een voeldier. En juist met die twee dingen, ruiken en voelen, doen we vaak niets in onze opvoeding en training. 'En dan zitten wij hier met onze honden zo bij elkaar in dit zaaltje', spreekt Arjen de Facebookclub vol vuur toe. 'Wij komen in onze communicatie vaak maar niet verder dan "foei", "nee" en "mag niet", terwijl honden hoge intellectuele vermogens hebben en het bijna eng is wat ze allemaal kunnen. Honden kennen ook cultuuroverdracht, zelfbewustzijn en normen en waarden. We weten nog niet half wat we in huis hebben.'

Arjen voor de groep.

EEN KWESTIE VAN VERTROUWEN

Bij natuurlijk opvoeden draait het om het leren (her)kennen van elkaars geuren. Dat is niet te trainen, dat is een vertrouwenskwestie. Eerst moet er tussen baas en hond sociale binding zijn, pas dan kun je gaan denken aan het trainen van en werken met je hond. Het gaat om vertrouwen, vertrouwen en nog eens vertrouwen, en dat kun je volgens Arjen niet aanleren met een brokje. We moeten volgens hem niet vergeten dat het bouwen aan een band en de ontwikkeling van de hondenhersenen jaren duurt: 'Het duurt jaren eer een hond motivatie kan omzetten in dienstbaarheid.'

Ongehoorzaam gedrag is volgens Arjen niets anders dan een vorm van communicatie van de hond in een poging structuur te krijgen. Een puppy weet volgens hem al dondersgoed hoe het moet: 'Ze kunnen je volgen, ze kunnen zitten en ze kunnen liggen, dat hebben ze allemaal al van hun moeder geleerd. Eigenlijk worden ze al helemaal kant-en-klaar door hun moeder afgeleverd. Maar wij moeten die gehoorzaamheid als mens opnieuw verdienen. Dat een pup dat volgen, zitten en liggen voor zijn baas niet doet, heeft te maken met dat hij wil weten hoe de structuur in elkaar zit: waar ben ik terechtgekomen? Wat kan die meneer of mevrouw voor mij betekenen? Ongehoorzaam gedrag is in hondentaal een manier, een vorm van onderhandelen, om uit te vinden wat mogelijk is en wat niet. De enige weg om tot gehoorzaamheid en duidelijkheid te komen.'

HET GAAT OM SAMENWERKEN

Ongehoorzaam gedrag is volgens De Roedelmethode niet bedoeld om hogerop te komen. Arjen: 'Honden zijn geen opportunisten.

Ze gaan voor relatievorming, niet voor het er zelf beter van worden.' En: vergeet dat je ranghoger moet zijn. 'De begrippen ranghoger en ranglager zijn inwisselbaar. Het heeft te maken met persoonlijke capaciteiten, met dat je op bepaalde momenten leiding kunt geven of op andere momenten jezelf juist dienstbaar kunt maken aan anderen. Het gaat om taakverdeling, samenwerken! Soms maakt de een zich ondergeschikt aan de behoeften van een ander, soms is dat andersom. Het is een doorlopende wisseling van taken, zo krijg je een perfecte samenwerking.'

Dat je als hond automatisch zou moeten luisteren naar het "foei", "nee" en "mag niet" van

Een puppy weet al dondersgoed hoe het moet, maar wij moeten die gehoorzaamheid opnieuw verdienen

je baas is trouwens helemaal niet vanzelfsprekend. Als baas hoor je volgens Arjen het zogeheten correctierecht eerst te verdienen. De hond moet jouw 'mag niet' van je accepteren voordat hij het uitvoert en dat vraagt om, daar is de term weer: vertrouwen. Arjen: 'Als je de

Kijken of hij volgt...

OVERWICHT DOOR ZWARE STEM? WELNEE!

Honden worden vaak verzorgd door vrouwen en dat is volgens Arjen de reden waarom honden bij vrouwen vaker ongehoorzaam zijn. Vanwege dat grote aandeel in de verzorging zijn vrouwen voor honden de moeite waard om mee te communiceren, en ongehoorzaamheid is daarbij niets meer of minder dan een communicatiemiddel. Arjen: 'Het is dus niet zo dat honden bij mannen beter luisteren omdat die een zware stem of meer overwicht zouden hebben. Het is gewoon zo dat mannen voor een hond vaak helemaal niet interessant zijn, omdat er bij hen niets te halen valt. Het ziet er misschien heel gehoorzaam uit, maar in feite stopt een hond gewoon geen energie in die kerel.'

hond terechtwijst omdat hij bijvoorbeeld uitvalt, moet je hond wél de zekerheid hebben dat jij het dan ook verder voor hem opknapt.' Vertrouwen, oftewel 'ik ben en blijf rustig want ik ben met mijn baas', dat is het belangrijkste.

BOUWEN AAN BINDING

En wat doen wij volgens Arjen met onze pup? Die beginnen we al driftig te socialiseren en overall mee naar toe te nemen terwijl er nog geen enkele vertrouwensbasis is en we eigenlijk nog geen enkele binding met het hondje hebben. Arjen: 'Je kent elkaar nog helemaal niet! Als je een pup aan de lijn doet, loopt hij niet met jou mee. Maar bind die lijn aan zijn moeder vast en hij loopt wél mee. Iemand volgen heeft niets te maken met macht en overwicht, maar alles met durf en vertrouwen. Vergelijk het maar met een kind in een pret-

'Hij kijkt niet, maar hij volgt je met zijn neusvleugel, hoor!'

park: een kind vindt dat pretpark alleen leuk als hij samen met zijn ouders is, met mensen die hij kan vertrouwen. Dat geldt ook voor honden.'

In het kader van het opbouwen van een band is het volgens Arjen helemaal niet zo slim om je hond in het begin meteen lekker los te laten lopen. Het dubbele van je pup moeten roepen is volgens hem dat je hem dan blijkbaar ook hebt geleerd om bij je vandaan te gaan. 'Exploreren, onderzoeken, doe je samen. Als je een hond daarbij los gooit, realiseer jezelf dan dat je daarmee letterlijk én figuurlijk een lijn

Speciaal Facebook-afscheidscakeje.

De Facebookvrienden bouwen aan binding.

verbreekt.' Zo... en dat mogen de Facebookvrienden eens allemaal goed op zich laten inwerken!

OBSERVEREN IS EEN KUNST

Tijdens de praktijkgedeeltes laat Arjen zien dat honden niet naar hun baas hoeven te kijken en te luisteren om die toch in de gaten te houden. 'Dat zeggen mensen vaak, hè? "Hij hoort me niet, hij ziet me niet, hij luistert niet naar me, hij kijkt niet naar me."' Wij communiceren vaak via het verkeerde zintuig: spraak, en zicht. Maar stap maar eens met je linkerbeen weg als je hond naast je zit en ogenschijnlijk niet op je let. Je zult zien dat hij je meteen met zijn kop je geur volgt.' En als zijn hele kop niet volgt, dan is het - honden observeren is een kunst -, zijn neus wel. Arjen, tegen een van de deelnemers: 'Hij kijkt niet, maar hij volgt je met zijn neusvleugel, hoor!'

Arjen laat zien hoe je de hond de geuren van jouw handen en vingers kunt leren kennen door te markeren, oftewel al 'aaiend' geur af te zetten op de hond, en hoe je aan de voorpoten kunt voelen of er daarbij sprake is van eventuele spanning in het hondenlijf. De oren, de kop en dan de rest van het lichaam, richting de achterhand, alles wordt met aandacht 'bewreven.' 'Later heb je daar op afstand plezier van', zegt Arjen. 'Als je dan op honderd meter je wijsvinger opsteekt en beweegt, weet de hond dat jij hem met jouw geur roept.' Het aan je hond 'frummelen' is een kwestie van voelen en ervaren. 'Niet zenuwachtig zijn!', roept Arjen tijdens de

Praktijksessie hond aanraken.

STOF TOT NADENKEN

Mooie quotes van Arjen van Alphen, opgetekend tijdens het Facebookweekend.

- * 'Er zijn nog steeds mensen die zeggen dat dieren geen emoties hebben. Nou, dan hoef je ook niet te trainen op basis van belonen en straffen! Want een hond die een koekje krijgt kan zich, als je geen emoties hebt, daardoor toch niet prettig voelen, en een hond die een klap op zijn kop krijgt toch niet rot, want ze zouden toch geen emoties hebben? Onzin. Als je geen emoties hebt, ben je niet leerbaar.'
- * 'Wat een hond met het linkerdeel van zijn lichaam doet, heeft een heel andere inhoud en betekenis dan wat hij met rechts doet.'
- * 'Als wij in bed gaan liggen slaan we de lakens open, gaan daar onder liggen en schurken ons eens lekker op het matras. Maar als de hond datzelfde met het door ons zo netjes neergelegde kleedje doet, vinden wij dat dom en stompzinig!'
- * 'Laat de hond eerst eens rustig een kwartiertje op het trainingsveld snuffelen voordat je met de les begint. Wij zeggen vaak: niet snuffelen, hij moet op ons letten. Maar als je de hond eerst gelegenheid geeft om even te snuffelen, geef je hem daarmee vertrouwen.'
- * 'Wij zijn tegenwoordig wel heel erg snel met het behandelen van gedragsproblemen. Een pilletje hier, een verstuivertje daar... Maar is er echt sprake van angst, of bijvoorbeeld van een tijdelijke disbalans omdat er op dat moment in de hersenen bepaalde verbindingen worden aangebracht? 'Angst' kan ook een tijdelijke disbalans door een aanstaande loopsheid zijn die vanzelf overgaat.'
- * 'Waarom leren we op de training nou een zit-blijf aan? Een hond vindt het heel moeilijk om te blijven omdat hij graag bij zijn baas wil zijn, en dat bij jou zijn, is dat niet net wat je graag wilt? Een hond die bij zijn baas wil zijn en niet elders wil blijven zitten omdat hij daar nog niet aan toe is: dát verdient juist een koekje! "Ja, maar als hij niet twee minuten kan blijven zitten zak ik voor mijn examen, krijg ik dan vaak als reactie." Nou, dan zàk je maar!'
- * 'Een hond die in de derrie zit en daarna zijn snuit afveegt aan je broek: is dat zo dominant zijn dat hij je onder zijn geur wil smeren, of komt dat omdat hij zo blij is met je dat hij zijn geur met je wil delen? Dat laatste is het echt het allerhoogste goed wat je in een relatie kunt bereiken. Dus wees bij markeren voorzichtig met zeggen dat hij aan het domineren is.'
- * 'Wolven mogen tot drie jaar 'puppen'. Wij zijn wat dat betreft heel erg streng tegen onze honden. Het kost bijna drie jaar eer een hond 'klaar' is. Het opbouwen van een band gaat echt stapje voor stapje.'
- * 'Honden wisselen via urine en door het over elkaars geur heen plassen vaak heel veel gegevens met elkaar uit zonder dat ze elkaar hoeven te kennen. Als dan het moment komt dat ze elkaar een keer echt tegenkomen, kunnen ze reageren van: oh, jij bent die rotzak die steeds over mijn boodschappen heen plast! Reden te meer om voorzichtig te zijn met je hond zomaar te los te laten lopen, de toon is vaak al gezet zonder dat wij dat weten.'
- * 'Honden en wolven hebben compleet verschillende communicatiesystemen. Honden die in het wild zijn geboren, denk aan de vele honden die uit bijvoorbeeld Spanje naar ons land komen, kunnen zich aan mensen binden zonder van jongs af aan mensen te zijn gewend. Wolven kunnen dit niet!'
- * 'Dat een hond twintig minuten van tevoren weet dat zijn baas eraan komt, dat is allemaal een kwestie van geuren. Hij ruikt simpelweg dat je er aan komt.'

sessies regelmatig. 'Er is hier niets goed of fout aan. We zijn hier gewoon lekker met gedrag bezig.'

VERTAALSLAG

Aan het eind van het Facebookweekend zoemt en gonst het in ieders hoofd. Met de geur van een versgebakken afscheidscakeje nog in onze neus gaat we naar huis. Het was ontzettend leuk om iedereen eens live te zien in plaats van online. Gezellig eten, drinken, kletsen, trainen, sparren aan het ontbijt, en vooral leren en observeren. Dat is voor iedere hondenmens genieten.

Wat lastig is aan de Roedelmethode, is dat het best moeilijk is om een vertaalslag te maken naar de 'gewone' hondenbezitter. Geur, en dan niet een speurspelletje spelen om de neus aan het werk te zetten maar vooral geur als communicatie, voegt namelijk een heel nieuwe en soms bijna ongrijpbare dimensie toe aan het omgaan met honden.

Na de laatste praktijk sessie 'hond aanraken' was ik, voor ik in de auto stap, nog even mijn handen. 'Dat zal je hond leuk vinden, dat

je zo respectloos met zijn geur omgaat', merkt mijn reisgenote Debby fijntjes op. Oeps! Thuis springt mijn andere hond tegen me op. Hij zet zijn poten stevig op mijn borst om zich eens lekker uit te kunnen rekken. 'Geurafzetting', mompel ik moe en slaperig. En ik beloof hem plechtig dat ik me met dit voor mij zo onzichtbare zintuig vooraan meer rekening zal proberen te houden. ■

FIND US ON FACEBOOK!

Zoek op Facebook naar de groep 'Roedelaars' om meer over de Roedelmethode te weten te komen en kennis te maken met Arjen en Francien, of surf naar www.deroedel.com voor meer informatie. Via www.doggo.nl/artikelen/hondengedrag/dominantiemodel-roedelmethode.php vind je een heel helder artikel over de dominantietheorie volgens De Roedel.